"ישיבישע בלאט"

"שאלות" ו"מראי מקומות" על ה"דף – היומי"

ברכות יא.

נימא קרא בבוקר ובערב, וקשב דא"כ הייתי אומר שניתן לקרוא מבעוא יום כמו קרבן תמיד דכתיב בו בערב ונעשה בין הערביים? כן הקשה הרשב"א ותי' דהיל"ל ביום ובלילה, וע"ע פני יהושע.

וכן יש להקשות לגבי 'בבוקר' הלא זמן ק"ש הוא לפני הנץ? כן הקשה השאגת אריה סי' ה' וביאר שהיה צריך לכתוב בבוקר בבוקר.

האי ובלכתך בדרך מאי עביד ליה, ויל"ע הא כתיב פעמיים 'ובלכתך בדרך' בק"ש, והשני שכתוב בפרשת והיה אם שמוע דקאי בת"ת מה נדרוש בו? עי' פנ"י שבא ללמד שחובת ת"ת בכל עת.

ובלכתך בדרך פרט לחתן, ונמצא שיש ב' כתובים, אחד למעט כל עוסק במצוה ואחד למעט חתן דטריד, ועי' רש"י למה חתן צריך מיעוט מיוחד, כיון שטרדתו רק במחשבה, ואי למדים מחתן לכל המצוות? עי' תוס' סוכה כה.., ועי' פנ"י כאן, ובריטב"א שם ביאר דשני הפסוקים בעי למי שעוסק במצוה ממש, ולמי שהולך לעשות מצוה, ועי"ש עוד בתוס' שעוסק במצוה שפטור ממצוה אחרת הוא רק שע"י יתבטל מהראשונה, ועי"ש בר"ן שחולק, ועי' כאן ברשב"א למסקנת הסוגיא שגם חתן בשעה שכונס א"צ לטעם דטריד כדי לפוטרו, ונ"מ לכונס את האלמנה דבשעה שכונס פטור, עי"ש.

חוץ מן התפילין וכו', וקשה מאי שנא תפילין דלא ליפנין מיחזקאל לכל אבל, ולמה ת"ת שנאמר לו 'האנק דום' אנו לומדים ממנו לכל אבל? עי' תוס' סוכה כה. ובתורא"ש כאן, ועי' פנ"י.

וב"ש ההוא מבעי ליה פרט לשלוחי מצוה, וביאור אריכות הלשון וכן מה ששינה לכתוב 'שלוחי מצוה'? עי' פנ"י ובמהרש"א, ועי' מה שהבאנו לעיל מהריטב"א בסוכה כה. דיש עוסק במצוה ויש בדרך למצוה.

משל לאחד וכו', ביאור המשל והנמשל: עי' פרש"י, ועי' רשב"א.

עשה כדברי ב"ש עשה וכו', לא עשה ולא כלום, ביאור המחלוקת ובמאי איירי? עי' תוד"ה תני רשב"א ותורא"ש, עי' ממי שדה דס"ל שנחלקו בכל דבר, ועי' עונג יו"ט שו"ת ט'.

דתנן מי שהיה ראשו וכו', במה נחלקו ב"ש וב"ה עי' תוס' רא"ש, ובבאור ההוכחה משם: עי' רש"י ותוס' ובפנ"י, והאם קיים מצוה מה"ת? עי' תורא"ש כאן ור"ן סוכה כח. ועי' מנחת חינוך י' ב'.

כדאי היית לחוב בעצמך וכו', והטעם לעונש כבד כל כך? עי' מסילת ישרים פרק כ', ועי' עונג יו"ט סי' ט' שדינו כזקן ממרא.

בשחר מברך וכו', עי' ירושלמי פ"א ה"ה שהביא ב' טעמים למשנתינו, ובאור דבריו: עי' רשב"א לעיל יב:, פני משה על הירושלמי הנ"ל וצל"ח, וע"ע רשב"א בתשובה ח"א נא'

בגדר ברכות ק"ש אי הוו כברכות המצוות או כברכות השבח? עי' רמב"ן כאן יב ע"א, שו"ת הרשב"א ח"א שיט', ועי' באחרונים מה שדנו בזה בארוכה כמו פרי יצחק ח"א א' ופנ"י לקמן

אחת ארוכה ואחת קצרה, מהם? עי' פרש"י ובתוד"ה אחת,עי' רשב"א תוס' רא"ש ומרומי שדה, וע"ע רמב"ם בפיה"מ, ובהלכות ק"ש א' ז' שארוכה זו הראשונה וקצרה זו השניה, עי' כס"מ ומגיד תעלומה, חכל זה נ"מ לביאור ההמשך של המשנה: 'מקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר וכו'.

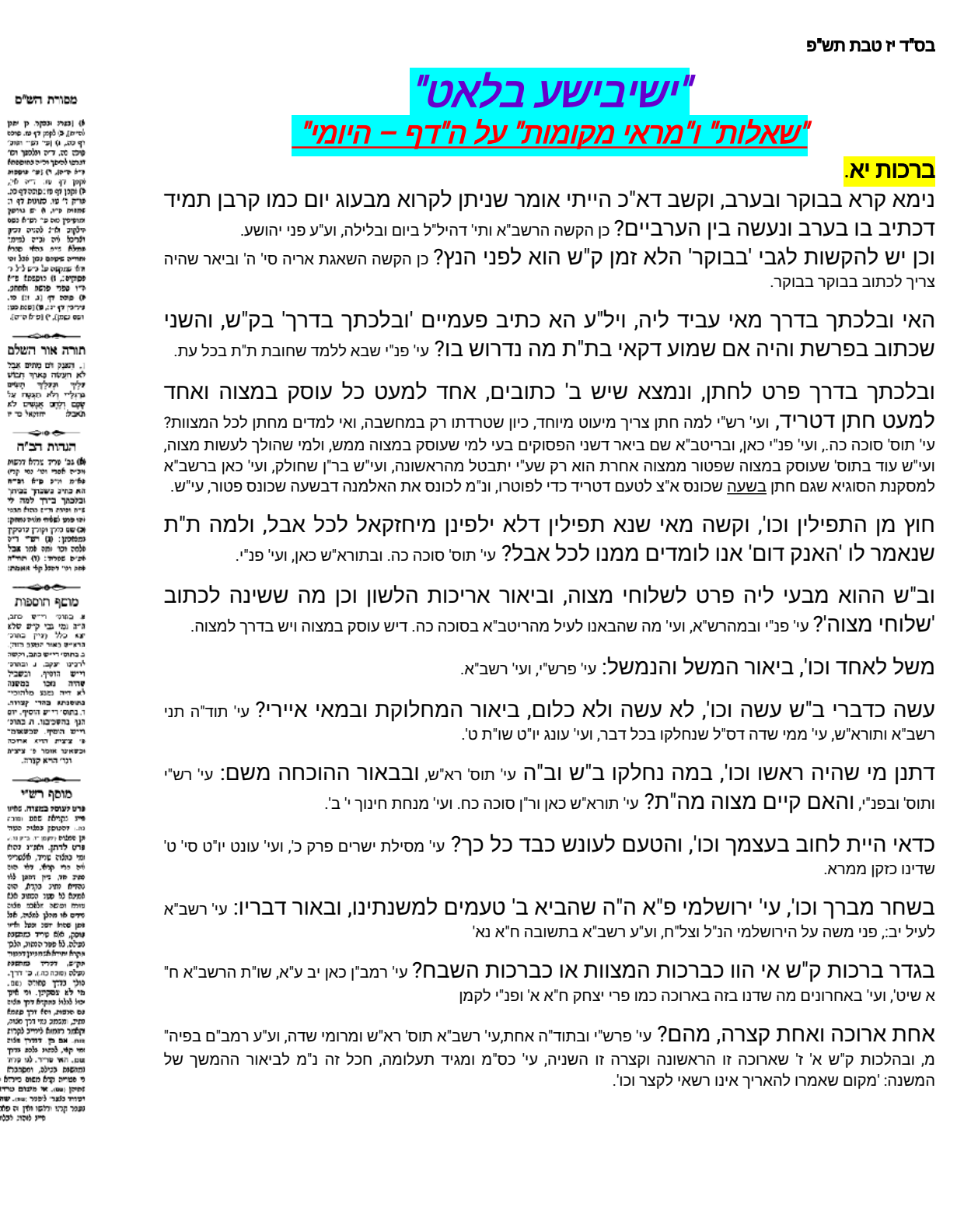

ברכות יא:

כדי להזכיר מדת יום בלילה ומדת לילה ביום וכח', ומה הצורך בזה, די לו להזכיר מדת יום ביום, ולילה בלילה? עי' תלמידי רבינו יונה, ובית יוסף בשם מהר"י אבוהב.

גולל אור. פני חושך, וקשה וכי המקשה לא ידע שמזכירים את זה? עי' פתח עינים, הגהות הרא"מ הורוויץ, ובן יהוידע.

אהבה רבה או אהבת עולם? עי' תוד"ה ורבנן למה מזכירים שניהם, והטעם שאהבה רבה בשחרית, ואהבת עולם בערבית? עי' פנ"י וצל"ח. וע"ע שיטת הרי"ף וברשב"א.

חיוב ברכת התורה, אם הוא דרבנן או דאורייתא? עי' שו"ת שאגת אריה כד-כה', והאם מעכב את הלימוד? עי' דבר אברהם ח"א טז' כז', והאם הוי ברכות נהנין, שבח או הודאה? עי' לבו"ש או"ח מז' ו', חיי אדם כלל ט' א' ופנ"י, וצורת הברכה וגודל חיובה: עי' טוש"ע ריש סי' מז', מ"ב שם, ובב"ח.

הטעם שנשים מברכות? עי' שו"ע שם סעי' יד', עי' מג"א ובאור הגר"א, באור הלכה ופרי מגדים, ועי' חי' הגרי"ז על הרמב"ם ברכות יא' טז' בשם הגר"ח דאינו דין על המצוה אלא על התורה גופא, ועי' קה"י כד' מה שביאר בדבריו.

תוד"ה שכבר, דנו למה בברכות התורה יוצא יד"ח אף כשלא למד מיד, ועי' ב"י ובב"ח סי' מז' ז'מה שדנו בדבריהם, ועי' פנ"י, ועי' מה שהביאו מנהג הצרפתים, עי' מהרש"ל ב"ח ופנ"י.

באחרונים דנו לאור דברי תוס' האם עשה שאינה מחוייבת בת"ת אם למדה והפסיקה צריכה לחזור ולברך כמו בסוכה? עי' ב-צל"ח שצריכה לחזור לברך, ועי' הליכות שלמה פ"ו סק"ד דא"צ כיון שאינה מסיחה דעתה ממצוות ואיסורי התורה, ועי' תר"י בבאור דעת ר"ת שם בתוס', עי' צל"ח מה שדן, ועי' מנחת יצחק ח"ג נט', ישועות יעקב מז' סק"א.

ורבא אמר וכו', ואיך הגירסה כאן? עי' רש"י ועי' רי"ף, ועי' נחל"ד ביאור החילוק ביניהם, ועי' צל"ח.

בבאור הברכה 'לעסוק בדברי תורה' והאם מי שאינו עמל בה יכול לברך כן? עי' שו"ת כתב סופר או"ח סימן כ' או שהוי ברכת השבח, או שבמה שנדבקים בתלמידי חכמים נכללים בהם.

הערב נא וכו', ענין הברכה והאם הוי ברכה בפני עצמה? עי' רש"י ובמגיד תעלומה, עי' רשב"א, וברמב"ם תפילה ז' י-יא' נקט שהם ג' ברכות, עי' פי' רבינו מנוח שם, ועי' ב"ח מז' ס"ד, ועי' בעל המאור וראב"ד כאן בסוגיין ותלמידי ר"י

אשר בחר בנו מכל העמים, וקשה והלא סיבב בין כל האומות לפני שנתנה לישראל? עי' יערות דבש דרוש ח', שמה שהם נמצאים מעל המזל זהו הבחירה בהם, עי"ש היטב.

הלכך למרינוה הוא לכולהו, בבאור ענין ה-ג' ברכות? עי' מהרש"א, פנ"י, תפארת ישראל למהר"ל פט"ז, בן יהוידע, ובכתב סופר הנ"ל.

קוראו עשרת הדברות, וכיצד הפסיקו בין הברכה לק"ש? עי' תפארת יעקב תמיד פ"ה מ"א.

שמע והיה אם שמוע וכו', ומה שקראו אז והאם יצאו ידי חובה? עי"ש בתמיד בראש"ש, תפא"י ורע"ב, ועי"ש מהו ענין הברכות שבירכו לעם.

וברכת כהנים, מה הכוונה? עי' תוס' כאן ותוס' סוטה לז: ושם בקרן אורה, ועי' רמב"ם וראב"ד שם בתמיד וברש"ש,

לע"נ הג"ר חיים בן-ציון בה"ג רבי משה צצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשעח'
לתגובות הערות והארות ולקבלת הדף בדוא"ל מידי יום ניתן לפנות ל-
7652935@gmail.com או בין הסדרים למספר - 0527652935

ורבנן אמרי אהבת עולם ובו'. הלכן תקינו" לומר בשחרית באהבה רבה. עד הלכן ממרינהו לבולהו. מיהו אלמני יש מה דאמרי' שכבר נפטר באהבה רבה והוא שמעה על אחר פירוש לאלתר שלמד מיד כמותו מקום. ומאחר להבא ר' לקח כגון אנו שאין אנו לומדים לתורה אלא אמר רבא לאחר תפלת המאר שאנו מודיעין היום לו יומר ממלי אין אנו מבריכין ברכת הפורה פעם אחת כשאנו מתפללין. והשיב ר"י דלא קיימא לן כמותו דרשאלמי הוא ומר' שאנו לא אמרו אין צריך לאלתר ללמוד. ומאחר לפי מילתא דרשאלמי דיקא אלהבה רבה דלא הוי עיקר ברכה לברכת הפורה פוטרת עיקר אהבה רבה זה לקי"ם נתקן וכבכל אלו אנו נפטר מברכת הפורה אלא אם יעלה מיד ונם לא יעשה היום הדעת. אבל ברכה אחר נחר אנו וברכה לעסוק בדברי תורה שהיו אנו עיקר לברכת הפורה פוטרת כל היום. וא"ת מאי שנת מעוכה אבירך לכרך אנו על כל קעודה ופעודה ליקב בפורה. וי"ל דאלמי תורה שלהו מיאם דעתו דכל שנה אדם מחויב ללמוד דכמיר והכנת בו יומם ולילה והוי כמו יעבר אין אנו אלא הפסק. אבל אמילה בעולה יש שנה קבועה. וא"ת מאי מה אין אנו מברכין לשן בפורה. וי"ל דברכה דאמילה אמברכין לשנ פוטרתו. פ"ש מעוה שמא לא יעקן אחר לעקרא אריך לברך לעשות אין צריך לברך ר' אלעזר אחר לעקרא אריך לברך אחר לאלתר אין צריך. הא דאמר רב מאן דבעי לשקר בין לאלתר לאחר לברך אמר לשמוח בין לאלתר ואמר לברך אריך לברך כרישא. לימא לן כותה. ואנא דבר דהא מליג עליה דמנהר רי אלעזר לאלתר. לוק הלכתא כוותיהו דהא אלמדר דוב הן ואין הלכה כאלמדר בשקום הדב. ותיר לא שוו אבדרי. ותוד בב מחיפיר הוא. אמר רב אפא הלכך הלכה אינו אלא אמר רב הונא דריקא לאי פירוש אחבר אלא. אחבר. אחבר. אלמלא. אחבר. בלוחר. שכנ ר' דריקא לחשבינ אאבר אין בחבות מעבבות זו את זו. דריק ברבה אחת יתבר אור. אי אבדת דקר יצר אור בלבר אבדת אחבת עולם לאמרי קרא ק"ש. פירוי דבבות אין מעבבות זו את זו. דהא לא מעבבא ליה אהבה רבה.

עין משפט נר מצוה

נר א מי' ס"ז מסלמת קיים אלבס ו מקבים פ"ש סימן נט שעיף ה: נת ב מי' שם סמ מפיק מן עזר ערש פ"ש סימן ס שעיף ה:

נו ג מי' ס"ז מסלמת אפלס אלבס י מיר ערש פ"ש סימן נט שעיף ה: נח ה מי' שם סעיפים שם שעיף ס:

נט ו מי' ס"ז מסלמת תמידין הלכס ב:

רבינו חננאל

רבנן אמרי אהבת עולם חבא נמו הבי אין אומרים אהבה רבה אלא אהבת עולם. וכן הוא אומר ראהבה עולם אהבתיך של כן משכתיך חסד. הלכך אהבת עולם אומרין. והא אלמדר אמר ר' יהודה אמר שמואל דבר אהבת עולם אומרין. ודא שמואל הוא דאמר הוא דקאמר אלא סמכינן עליה. אמר רב יהודה אמר שמואל דבר אמר רב אין אומרים לקרות ק"ש אלא לשמת דים הכי לאחר ק"ש אין צריך לברך אמר רב אמר אבא באהבה רבה. דהתם בה לשמוע ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד אחריך אבהבה וכו' אמר רב הונא לאקרא אריך לברך לעשות אין צריך לברך ר' אלעזר אמר לאקרא אריך לברך להלמוד אין צריך. הא דאמר רב מאן דבעי לשקר בין לאלתר ואמר לברך אריך לשקר בין לאלתר ואמר לברך אריך לברך כרישא. לימא לן כותה. ואנא דבר דהא מליג עליה דמנהר רי אלעזר לאלתר. לוק הלכתא כוותיהו דהא אלמדר דוב הן ואין הלכה כאלמדר בשקום הדב. ותיר לא שוו אבדרי. ותוד בב מחיפיר הוא. אמר רב אפא הלכך הלכה אינו אלא אמר רב הונא דריקא לאי פירוש אחבר אלא. אחבר. אחבר. אלמלא. אחבר. בלוחר. שכנ ר' דריקא לחשבינ אאבר אין בחבות מעבבות זו את זו. דריק ברבה אחת יתבר אור. אי אבדת דקר יצר אור בלבר אבדת אחבת עולם לאמרי קרא ק"ש. פירוי דבבות אין מעבבות זו את זו. דהא לא מעבבא ליה אהבה רבה.

מסורת השס"ם

ל) (פסחים ס: ופנ"י ד"ה מקום שם: ד"ה אלמלא ד"ה ד"ה ד"ה